

Tygodnik Gospodarczy

Rok III

Poznań, dnia 4 stycznia 1947

Nr 1

Wchodzimy w okres stabilizacji stosunków gospodarczych

Rok 1946 był rokiem o szczególnej doniosłości dla życia gospodarczego, w tym bowiem roku nastąpiło ustalenie zasadniczych podstaw ustroju gospodarczego trzeciej Rzeczypospolitej Polskiej, co znalazło swój wyraz w dwóch ustawach z dnia 3 stycznia ub. r., tj. w ustawie o przejmowaniu na własność Państwa podstawowych gałęzi przemysłu oraz w ustawie o zakładaniu nowych przedsiębiorstw i popieraniu inicjatywy prywatnej. Te dwie ustawy wraz z ustawą o umiastowieniu gruntów zostały uznane przez Ministra Przemysłu za podstawę Polski demokratycznej wyczerpującą zasięg projektowanych reform zasadniczych, a inicjatywa prywatna może liczyć na to, że po wprowadzeniu tych ustaw w życie zostanie stworzona mocna i solidna podstawa jej działalności. Rok ubiegły przyniósł interpretację dekretu o przymusowym zarządzie z dnia 16 grudnia 1918 i zarządzenie Min. A. i H. z dn. 19 marca ub. r., wprowadzające koncesjonowanie w zakresie zakupu, uboju oraz sprzedaży mięsa i jego przetworów, przez dekret z 19 sierpnia 1946 r., wprowadzający obowiązek koncesjonowania garbarń, zakładów i pracowni do solenia i suszenia skór surowych oraz zmechanizowanych fabryk obuwia i pasów transmisyjnych, o ile zatrudniają 20 robotników na jedną zmianę, poza tym — przez szereg zarządzeń eliminujących handel prywatny ze sprzedaży różnych artykułów. Wszystko to razem w połączeniu z wypadkami naruszania linii zasadniczej polityki gospodarczej Rządu przez niższe instancje, jak również z pewnymi tendencjami rozrostu spółdzielczości z uszczerbkiem inicjatywy prywatnej, nie stworzyło atmosfery niezbędnej dla prowadzenia działalności gospodarczej przez inicjatywę prywatną.

W dziedzinie polityki pieniężnej i podatkowej mamy wprawdzie do zanotowania bardzo pocieszający fakt znacznego urealnienia wysokości obciążenia podatkowego i tendencji do rozszerzenia koła płatników, z drugiej jednakowoż strony na inicjatywę prywatną spadły ciężary w wielu wypadkach trudne do przeniesienia. mniejszy we formie Pożyczki Odbudowy Kraju, większy we formie Daniny Narodowej. Do tych momentów dodać należy, że walka z ruchem cen będącym naturalnym

wynikiem stosunków gospodarczych jest prowadzona nie zawsze najwłaściwymi środkami, co również przyczynia się do braku atmosfery spokoju i pewności.

W roku ubiegłym przemysł prywatny, jakkolwiek wykazał dużą zdolność wytwórczą, czego dowodem choćby zadeklarowanie dostaw dla wsi w wysokości 10 miliardów zł, podczas gdy przemysł państwowy zadeklarował 50 miliardów zł, nie wykorzystał swej całkowitej zdolności produkcyjnej, na skutek akcji upaństwowienia przedsiębiorstw, która niestety została przedłużona o trzy miesiące z tym jednakże, że według zarządzenia Ministra Przemysłu wykazy przedsiębiorstw w zakresie tego resortu miały być ogłoszone już do końca roku ubiegłego. W roku bieżącym należy się spodziewać znacznego wzrostu produkcji przemysłu prywatnego oczywiście w ramach naszych możliwości surowcowych, na którym to polu następuje porozumienie z przemysłem państwowym na terenie głównie samorządu gospodarczego, który zostaje coraz bardziej wprężony w administrację stosunków gospodarczych.

Z drugiej strony przemysł państwowy wykazuje pocieszające wyniki. Węgiel, nasz główny artykuł, stanowiący niejako naszą walutę, mającą swój ustalony kurs zagranicą, przekroczył plan wydobycia w roku ubiegłym, tak samo cukier, przemysł chemiczny, hutniczy i włókienniczy, przemysł metalowy jest bliski swojej produkcji przedwojennej, pozostałe gałęzie przemysłu osiągnęły swój plan produkcyjny lub były bliskie jego osiągnięcia.

W podobny sposób pracuje przemysł spółdzielczy. Wolne siły robocze zostają wchłaniane, a brak ich daje się odczuwać tylko w odniesieniu do sił kwalifikowanych, zwłaszcza w gałęziach przemysłu dotychczas słabo w Polsce reprezentowanych, a przejętych na Ziemiach Odzyskanych. Zakończenie pomocy ze strony UNRRA, które ma nastąpić już z końcem pierwszego półrocza br., wywoła poważną lukę w naszym zaopatrzeniu surowcowym i inwestycyjnym, a nawet spożywczym. Dlatego tym bardziej musimy wyteżyć wszystkie siły, ażeby uruchomić i spotęgować nasze wszystkie możliwości gospodarcze, co w szczególności odnosi się do Ziemi Odzyska-

W tym numerze:

Wchodzimy w okres stabilizacji stosunków gospodarczych — Nowe zasady księgowości handlowej — Kontrola remanentów i ksiąg w roku 1947 przez władze skarbowe — Poradnik księgowego (kontrola ilościowa towarów) — Zakładanie nowych przedsiębiorstw w gałęziach przemysłu i komunikacji przejętych na własność Państwa — Zagadnienie odpisów amortyzacyjnych — Komunikaty.

W najbliższych numerach:

Nowela dekretu o podatku dochodowym — Nowe zasady księgowości handlowej, uproszczonej i podatkowej — Poradnik księgowego — Koszty własne a odpisy amortyzacyjne — Obliczenia nadgodzin — Czas pracy — Komunikaty.

Stałe działy:

Skarbowość — Księgowość — Pieniądz i kredyt — Sprawy socjalne — Komunikacja — Ustawodawstwo handlowe — Administracja przemysłowa — Przemysł — Rzemiosło — Handel.

nych, które uzyskawszy wielki zastrzyk kapitałowy z Dantny Narodowej, odegrają niewątpliwie znacznie większą jak dotychczas rolę w całokształcie naszego gospodarstwa narodowego.

Obroty w handlu kształtowały się na ogół pomyślnie w roku ubiegłym. Jakkolwiek należy tutaj zaznaczyć, że kupiectwo ze zwyżki cen żadnej korzyści nie osiąga, a raczej ponosi na niej straty. Wprawdzie zasada prawa odkupu znajduje uznanie, to jednakże przy zwyżce cen to prawo odkupu ma zawsze wartość względną, nie chroni ono całkowicie przed zmniejszaniem się substancji majątkowej kupca. Pocięszającym jest objawem, że handel nielegalny coraz bardziej się kurczy i przechodzi już do przeszłości, czemu sprzyja wyschnięcie źródeł szabru z jednej strony, a z drugiej wprowadzenie z dniem 1 sierpnia ub. r. wolnego handlu ziemiopłodami, uracjonalnienie polityki podatkowej oraz reaktywowanie pod koniec roku 1946 instytucji giełd zbożowo-towarowych.

Rzemiosło, ciesząc się jak zwykle, szczególnym poparciem Rządu, może się najmniej skarżyć na brak pomyślniej dla niego atmosfery pracy i możliwości rozwoju.

Odbudowa stolicy, dzięki Pożyczce Odbudowy Kraju, ruszyła żywiej z miejsca, a na polu odbudowy miasto Poznań świecił przykładem całej Polsce i podkreśla znaczenie inicjatywy prywatnej.

Nowe zasady księgowości handlowej

1. Uwagi wstępne.

W Dzienniku Ustaw R. P. Nr. 65, poz. 365 z dnia 30 listopada 1946 r. ogłoszone zostało rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 31 października 1946 r. o księgach handlowych, uproszczonych i podatkowych.

Rozporządzenie to wprowadza w życie zasadę powszechnego obowiązku prowadzenia ksiąg przez podatników podatku obrotowego, nałożonego dekretem z dnia 16 maja 1946 roku o postępowaniu podatkowym.

Powszechny obowiązek prowadzenia ksiąg, jak i sposoby udokumentowania dokonywanych w nich zapisów, określone w dekrete o postępowaniu podatkowym oraz w rozporządzeniu o księgach, zmierzają do osiągnięcia prawdy materialnej przy ustalaniu podstawy opodatkowania w podatkach obrotowym i dochodowym.

Rozporządzenie o księgach wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1947 r. Z uwagi na to, że przesunięcie tego terminu nie jest możliwe, samorząd gospodarczy jak i odnośne zreszenia w dekrete o postępowaniu podatkowym oraz w rozporządzeniu o księgach, zmierzają do osiągnięcia prawdy materialnej przy ustalaniu podstawy opodatkowania w podatkach obrotowym i dochodowym.

Podatnicy bowiem nie mieli dotychczas możności zapoznania się z wymogami rozporządzenia i nauczenia się prowadzenia ksiąg, co oczywiście wymaga czasu nie tylko w odniesieniu do osób posiadających pewne wiadomości z dziedziny księgowości, ale szczególnie w odniesieniu do osób, które będą musiały przejść pewne przygotowanie w formie kursów, wykładów i t. p.

Jeżeli księgi mają stanowić istotną podstawę wymiarów podatkowych, natenczas muszą być prowadzone przez osoby posiadające odpowiednie po temu wiadomości, inaczej bowiem wartość tych ksiąg będzie problematyczna, pominięszy przypadki powierzenia pracy fachowcom, których brak jest powszechnie znany.

Rozpoczęcie prowadzenia ksiąg musi być poprzedzone sporządzeniem na dzień 1 stycznia 1947 r. z natury inwentarza przez tych podatników, którzy mają prowadzić księgi handlowe bądź księgi uproszczone, oraz sporządzeniem z natury remanentu towarów, surowców i półwyrobów, jak również zestawieniem niewykonanych zamówień przez tych podatników, którzy będą mieli obowiązek prowadzenia księgi zakupu towarów i księgi zamówień.

Wymaga to szeregu czynności przygotowawczych, między innymi uświadomienia nowych rzesz podatników o znaczeniu inwentarza i sposobie jego sporządzenia.

2. Rodzaje ksiąg handlowych.

Omawiane rozporządzenie wprowadzając nowe zasady i sposoby prowadzenia ksiąg handlowych (o księgach uproszczonych i podatkowych mowa będzie w następnych numerach „Tygodnika”) opiera się na delegacji zawartej nie w prawie handlowym, lecz tylko w dekrete o postępowaniu podatkowym, według której ministrowi Skarbu w porozumieniu z ministrami: Przemysłu oraz Apropowizacji i Handlu

Wszystko to wskazuje na to, że wchodzimy w okres dość daleko już idącej stabilizacji stosunków gospodarczych, ku czemu przyczyni się w sposób decydujący realizowanie ogłoszonego niedawno Narodowego Planu Gospodarczego, który stanowi nie tylko plan, lecz również i pewne zobowiązanie czynników rządowych do jego wykonania i który z drugiej strony stwarza zobowiązanie moralne dla całego pracującego w życiu gospodarczym społeczeństwa, przyczynienia się w sposób jak najbardziej skuteczny do jego realizacji według sił i możliwości każdego obywatela.

Do pozytywnych osiągnięć polityki gospodarczej zaliczyć można m. i. rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 24. X. 46 r., które dokładnie określa pojęcie wielkich i średnich przedsiębiorstw przemysłu włókienniczego, podlegających upaństwowieniu. Rozporządzenie to usuwa moment niepewności panujący dotychczas wśród licznych przedsiębiorców. Dalej Komitet Ekonomiczny Rady Ministrów zaakceptował projekt rozporządzenia o podwyższeniu dolnej granicy zdolności zatrudniania przy przejmowaniu na własność Państwa przedsiębiorstw w przemyśle wyrobów niepowszacznego użytku bądź mało zmechanizowanych, o charakterze pionierskim lub sezonowym. Do spraw tych powrócimy w następnych numerach „Tygodnika”.

śluży prawo po zasięgnięciu opinii samorządu gospodarczego, Związku Rewizyjnego Spółdzielni Rzeczypospolitej Polskiej oraz jednej z instytucji, zajmujących się naukowo zagadnieniami księgowości, wydawania w drodze rozporządzenia przepisów określających jednolicie poszczególne zasady i sposoby prowadzenia ksiąg handlowych nie uregulowane innymi przepisami prawnymi.

Oznacza to całkowity wstąpienie w dotychczasowym systemie prawnym, który — jeśli chodzi o zasady i sposoby prowadzenia ksiąg handlowych — odsyłał w dużej mierze do obowiązujących przepisów prawa handlowego, zasad księgowości i zwyczajów kupieckich.

Ten system prawny, oparty w swych zasadniczych zębach na obowiązującym dotąd prawie handlowym, gwarantował przedsiębiorcom znaczną swobodę w prowadzeniu księgowości; w tym kierunku wypowiada się też jurysdykcia, a mianowicie, iż podatnicy mogą sobie wybrać taki sposób prowadzenia ksiąg handlowych, jaki uznają dla swego przedsiębiorstwa za wystarczający i właściwy, byleby ten sposób był zgodny z zasadami, ustalonymi w dziedzinie nauki o księgowości i nie wkraczał poza normy, określone w obojęzającym kodeksie handlowym.

Tę swobodę prowadzenia księgowości według własnego uznania przedsiębiorcy ogranicza jedynie przepis kodeksu handlowego, który wymaga prowadzenia takiej księgowości, „jaka ze względu na rodzaj i rozmiar przedsiębiorstwa jest konieczna celem ujawnienia stanu majątku i interesów handlowych”.

Z tego przepisu wynika, tylko to ograniczenie, że sposób prowadzenia księgowości nie jest pozostawiony swobodnemu uznaniu kupca, że nie zależy od jego subiektywnego zdania, zapatrywania i uznania, tylko od warunków obiektywnych. Albowiem „Każdemu znawcy księgowości musi być możliwe uzyskanie bez wielkich trudności na mocy zapisów księgowych poglądu na interesy handlowe oraz na położenie majątkowe”.

Nasuwa się jeszcze pytanie, czy brak pewnych zasadniczych ksiąg uzasadnia nieprawidłowość księgowości. Otóż do tego wniosku dojść można tylko w takim przypadku, w którym na podstawie reszty ksiąg nie można było stwierdzić stanu majątkowego i interesów handlowych. Stąd też kodeks handlowy pozostawia kupcom do woli sposób i rodzaj prowadzenia księgowości, bo ona może być tak indywidualna jak i indywidualnym jest przedsiębiorstwo.

Prawo handlowe nie przepisuje szczegółowo rodzaju i urzędzenia ksiąg handlowych, jak również jakim systemem rachunkowości należy się posługiwać; może to być rachunkowość pojedyncza lub podwójna, księgowa, kartkowa itd., w każdym jednak razie kupiec powinien prowadzić księgowość według zasad jakiegos znanego systemu, gdyż inaczej księgi jego nie ujawniałyby stanu majątku i interesów.

Jeżeli chodzi o rozstrzygnięcie zagadnienia, czy księgowość handlowa powinna być pojedyncza czy podwójna, to spotkamy się dziś jeszcze często z argumentami, iż zesta-

wienie tak bilansu jak i rachunku strat i zysków nie wymaga bynajmniej prowadzenia systemu rachunkowości podwójnej, gdyż zestawienia tego można równie dobrze dokonać operując się na księgach systemu pojedynczego.

Otóż wypada tu z całym naciskiem podkreślić, iż argumenty te stoją w sprzeczności z odnośnymi postanowieniami rozporządzenia normalizacyjnego z dnia 20 kwietnia 1934 r., które wyraźnie wymagają „Bilansu” oraz „rachunku strat i zysków” jako części składowych „zamknięcia rachunkowego”.

Istnieje wprawdzie możliwość sporządzenia na podstawie zapisów księgowych systemu pojedynczego wykazu majątkowego oraz obliczenia strat i zysków, jednakże w istocie system ten nie zna wcale ani bilansu ani rachunku strat i zysków jako organicznych i integralnych części składowych księgowości; nadto, jak wspomnieliśmy, rozporządzenie normalizacyjne nie zadowala się zwykłym wykazem majątkowym ani obliczeniem strat i zysków, sporządzonym na podstawie ksiąg handlowych.

Wyciągamy zatem prosty wniosek, iż bilans oraz rachunek strat i zysków istnieje tylko w systemie rachunkowości podwójnej jako integralna część składowa księgi głównej, podczas gdy zestawienie majątkowe oraz obliczenie strat i zysków, sporządzone w ramach systemu pojedynczego, niczego nie zamyka.

Jak to wynika z przytoczonego rozporządzenia normalizacyjnego terminy: bilans oraz rachunek strat i zysków są określeniami wybitnie technicznymi w ścisłym tego słowa znaczeniu i jako takie znajdują wyraz w nazwach odnośnych kont księgi głównej i jako takimi operuje też Kodeks Handlowy.

3. Podmiotowy obowiązek prowadzenia ksiąg handlowych.

Zarówno dekret o postępowaniu podatkowym jak i omawiane rozporządzenie Min. Skarbu o księgach wyraźnie precyzuje podmiotowy obowiązek prowadzenia ksiąg uproszczonych i podatkowych i to w formie definicji negatywnych, obejmując tym obowiązkiem tę grupę podatników, która nie jest obowiązana do prowadzenia ksiąg handlowych w ścisłym tego określenia znaczeniu.

Ustawodawstwo w sprawach rachunkowości kupieckiej nie jest objęte jednym kompleksem prawnym, jedną ustawą, lecz jest uregulowane całym szeregiem przepisów rozrzuconych w rozmaitych ustawach. Ilość tych przepisów jest bardzo znaczna. Do roku 1939 np. naliczono tych przepisów prawnych ponad 30, jednakże, uwzględniając przepisy o księgowości dla instytucji komunalnych, ubezpieczeń państwowych itp. ilość tych norm prawnych jest znacznie większa.

O podmiotowym obowiązku prowadzenia ksiąg handlowych stanowią przepisy prawa handlowego oraz szczególne przepisy prawne. W szczególności przepisy prawa handlowego o obowiązku prowadzenia księgowości handlowej według zasad prawidłowej rachunkowości kupieckiej mają zastosowanie do kupców rejestrowych, tj. do kupców, prowadzących przedsiębiorstwa w większym rozmiarze, określonym w rozporządzeniu Ministrów Przemysłu, Aparowiczacji i Handlu oraz Żeglugi i Handlu Zagranicznego z dnia 11 lipca 1946 r.

Odsyłając w szczegółach tego zagadnienia do artykułów o „przedsiębiorstwach w większym rozmiarze i 50% wyższe w podatku obrotowym” w Nr. 39 i 49 „Tygodnika”, przypomniamy pokrótce, iż do przedsiębiorstw o większym rozmiarze (obowiązanych do prowadzenia ksiąg handlowych) należą:

1. wszystkie przedsiębiorstwa państwowe i samorządowe oraz pozostające pod zarządem państwowym i samorządowym z mocy przepisów szczególnych w czasie trwania tego zarządu,
2. przedsiębiorstwa przewozowo-ekspedycyjne, przeładunkowe, usług portowych, domy składowe, biura pośrednictwa handlowego, przedsiębiorstwa komisowe, wywiadownie, przedsiębiorstwa wydawnicze i apteki,
3. przedsiębiorstwa, których obrót przewyższa kwotę 5 milionów zł w stosunku rocznym. Za obrót w rozumieniu rozporządzenia uważa się obrót ustalony ostatecznym orzeczeniem władzy skarbowej do wymiaru podatku obrotowego za ostatni rok, obrót towarowy, osiągnięty ze sprzedaży artykułów objętych scalonym podatkiem obrotowym oraz obrót wolny od podatku obrotowego. Na równi z obrotem ostatecznie ustalonym przez władzę podatkową za ostatni rok należy także uważać obrót wykazany przez podatnika w deklaracjach miesięcz-

nych na zaliczki na podatek obrotowy za rok ostateczny lub obrót wykazany przezeń w zeznaniu podatkowym za ten rok.

W związku z tym, ponieważ wymiary podatku obrotowego za rok 1945 na ogół nie zostały dotychczas dokonane, przeto jako kryterium dla rozstrzygnięcia obecnie, czy przedsiębiorstwo należy uważać za prowadzone w większym rozmiarze, należy przyjmować w tych wszystkich przypadkach gdzie nie ma ostatecznego orzeczenia wymiarowego, obliczony w stosunku rocznym obrót, wykazany przez podatnika w deklaracjach miesięcznych lub w zeznaniu za rok 1945.

4. Ulegają zaliczeniu do przedsiębiorstw zarobkowych w większym rozmiarze także przedsiębiorstwa przemysłowe, wyższej nie wymienione, jeżeli prowadzą je kupcy posiadający zakłady sprzedaży artykułów własnej produkcji zaliczone lub podlegające zaliczeniu do przedsiębiorstw zarobkowych w większym rozmiarze,
5. do przedsiębiorstw zarobkowych w większym rozmiarze będą zaliczone także przedsiębiorstwa przemysłowe uboczne, związane z gospodarstwem rolnym, jeżeli przerabiają ponad 50% produktów, nie pochodzących z gospodarstwa z nimi związanych.

Jak stwierdziliśmy, przewidziany we wskazanych przepisach prawnych, publiczno-prawny obowiązek prowadzenia księgowości handlowej spoczywa jedynie na kupcach rejestrowych.

Kupiec nierejestrowy może mieć jedynie prywatnoprawny obowiązek prowadzenia księgowości, np. wobec swego cichego współnika.

Obowiązek ten spoczywa na samym kupcu, jeżeli kupiec jest ograniczony w zdolności do działań prawnych — na jego przedstawicielu ustawowym, a jeżeli kupcem jest osoba prawna — na osobach, upoważnionych według statutu lub ustawy do reprezentowania osoby prawnej.

W spółkach jawnych i komandytowych obowiązani są prowadzić księgowość wspólnicy, upoważnieni do prowadzenia spraw spółki, w spółkach z o. o. i akcyjnych — członkowie zarządu.

Osoby, obowiązane do prowadzenia księgowości mogą powierzyć tę czynność innemu osobom (pracownikom), lecz i wówczas same odpowiadają za należyte wykonanie tego obowiązku, a nie ci, którym wykonanie jego zleciły. Jednakże, gdy chodzi o odpowiedzialność karną, ci ostatni mogą także odpowiadać jako pomocnicy przestępstwa.

Jeżeli kupiec ma kilka przedsiębiorstw, powinien prowadzić dla każdego z nich osobną księgowość. To samo obowiązuje, gdy kupiec obok zakładu głównego ma oddziały, bo oddział traktowany jest przez kodeks handlowy jako samodzielne przedsiębiorstwo.

Jakkolwiek prawo handlowe mówi ogólnie o ujawnieniu stanu majątku” z czego można by wnioskować, że w księgach powinien być ujawniony także majątek kupca, znajdujący się poza jego przedsiębiorstwem (t. zw. w języku potocznym majątek prywatny) jednak ze względu na to, że księgowość kupca ma na celu dać przegląd stosunków majątkowych, związanych z przedsiębiorstwem, przyjęć należy, iż wystarczy, jeżeli kupiec w inwentarzach i bilansach ograniczy się do majątku przedsiębiorstwa.

Jeżeli jednak kupiec ma drugie przedsiębiorstwo lub oddział, wówczas wyniki majątkowe, osiągnięte w tym przedsiębiorstwie lub oddziale powinny być wykazane także w bilansie odnoszącym się do pierwszego przedsiębiorstwa w sposób sumaryczny.

4. Sporządzanie inwentarza.

Nowe rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 31 października 1946 o księgach stanowi w przedmiocie techniki sporządzania inwentarza co następuje: „Brudnopisy, stanowiące podstawę do obliczenia ilości poszczególnych składników inwentarza, powinny być przechowywane. Brudnopisy te powinny być ponumerowane, zeszyte i na ostatniej stronie lub karcie zaopatrzone w datę i podpis osoby lub osób, które je sporządziły.

W przypadku dokonywania spisu inwentarza według poszczególnych działów przez różne osoby należy ponadto sporządzić zestawienie, obejmujące spisy poszczególnych działów z oznaczeniem ich ilości, liczby stron lub kart. Ze-

stawienie to powinno być podpisane przez wszystkie osoby, które brały udział przy spisaniu inwentarza.

Bruďnopisy i zestawienie naleŹy przechowywać przez okres lat sześciu licząc od końca roku podatkowego, objętego księgam. Bruďnopisy powinny być sporządzone atramentem lub ołówkiem atramentowym.

Stosownie do postanowień prawa handlowego kupiec obowiązuje przy rozpoczęciu przedsiębiorstwa tudzież na koniec każdego roku obrotowego sporządzić inwentarz i bilans.

Obowiązek sporządzenia inwentarza i bilansu ma także nabywca przedsiębiorstwa, dzierżawca, użytkowca i spadkobierca przy rozpoczęciu prowadzenia nabytego przedsiębiorstwa. Jeżeli chodzi o osoby, stające się kupcami dopiero

przez wpis do rejestru handlowego, bilans i inwentarz powinny być sporządzone na dzień wpisu do rejestru handlowego, bo ta chwila decyduje o rozpoczęciu prowadzenia przedsiębiorstwa.

Rok obrotowy nie musi się pokrywać z rokiem kalendarzowym, w każdym jednak razie okresy, w których następować powinny po sobie inwentaryzowanie i bilansowanie majątku przedsiębiorstwa, nie mogą być dłuższe aniŹeli dwanaście miesięcy (wyjątkowo pierwszy okres może być dłuższy w spółkach z ograniczoną odpowiedzialnością i w spółkach akcyjnych).

(Ciąg dalszy nastąpi).

mgr Z. Mielcarzewicz.

Uwaga podatnicy

Kontrola remanentów i ksiąg w roku 1947 przez władze skarbowe.

Jak Ministerstwo Skarbu wyjaśniło, wprowadzona przez pisma dekretu z dnia 16 maja 1946 r. o postępowaniu podatkowym zasada powszechnego obowiązku prowadzenia ksiąg przez podatników podatku obrotowego i nadanie księgom szczególnego ciężaru gatunkowego przez wysunięcie ich na pierwszy plan w rzędzie dowodów w postępowaniu podatkowym, miało na celu danie aparatowi skarbowemu odpowiedniego instrumentu popierającego dążenia do stworzenia właściwych stosunków z podatnikami w realizacji zasady realności wymiarów podatkowych.

Wobec wprowadzenia powszechnego obowiązku prowadzenia ksiąg i ścisłego uregulowania sposobu ich prowadzenia, podatnikom, zakładającym w roku 1947 księgi, ułatwiono ujawnienie rzeczywistych remanentów a następnie ich transakcyj.

W celu realizacji powyższej zasady, Ministerstwo Skarbu poleciło urzędowi skarbowym (rewizyjnym):

1. w toku kontroli remanentów, przeprowadzanej u podatników, którzy w 1946 r. nie prowadzili ksiąg handlowych, nie żądać udokumentowania zakupu towarów, objętych spisem remanentu, w sposób określony w art. 86 ust. 2 dekretu o postępowaniu podatkowym w tych przypadkach, gdy według oświadczenia podatnika zakup został dokonany w okresie przed 1 lipca 1946, a więc przed wejściem w życie przepisów dekretu o postępowaniu podatkowym, które wprowadziły obowiązek udokumentowania zakupów rachunkami;

2. w odniesieniu do podatników, którzy w r. 1946 prowadzili księgi handlowe, nie pozbawiać mocy dowodowej w rozumieniu art. 86 ust. 1 dekretu o postępowaniu podatkowym ksiąg prowadzonych w r. 1947 i uznawać je za prawidłowe w przypadkach, jeżeli wprowadzenie do ksiąg zakupu towarów w okresie od 1 do 10 stycznia 1947 r. nie jest udokumentowane w sposób określony art. 86 dekretu o postępowaniu podatkowym. Wprowadzony do ksiąg w tym okresie zakup towarów należy uznać jako należycie udokumentowany, jeżeli zapisy oparte są na dowodach wewnętrznych;

3. kontrolę remanentu u podatników, którzy w r. 1946 prowadzili księgi handlowe rozpocząć z dniem 10 stycznia 1947 r.

Ministerstwo Skarbu podkreśliło z całym naciskiem, iż wprowadzenie powyższej ulgi w udokumentowaniu zakupów ma charakter tylko wyjątkowy, podyktowany szczególnymi warunkami gospodarczymi w okresie wprowadzenia powszechnego obowiązku prowadzenia ksiąg i nie może być żadną miarą uważane za objaw dążenia do przełamania bezwzględnie obowiązującej zasady wyrażonej w art. 86 dekretu o postępowaniu podatkowym, że u zakupujących rzeczy ruchome oraz u odbierających świadczenia usług zapisami należycie udokumentowanymi są zapisy oparte na rachunkach, wystawionych w formie określonej w art. 86 dekretu o postępowaniu podatkowym.

Poradnik księgowego Kontrola ilościowa towarów

Obowiązujące dekreta o zobowiąz. podatkowych i o postępowaniu podatkowym od dn. 1 lipca 46 r. oraz rozporządzenie Min. Skarbu z dn. 31. 10. 46 r. o księgach handlowych, uproszczonych i podatkowych od dnia 1 stycznia br. wprowadziły na obszarze całej Rzeczypospolitej Polski **powszechny obowiązek prowadzenia ksiąg.**

Z wyżej wymienionego rozporządzenia zasługuje na wyjątkowo dobitne podkreślenie § 5, w którym mowa o obowiązkach prowadzenia kontroli ilościowej towarów.

Jakkolwiek sprawa ta nie jest dla księgowego zupełnie nowym zagadnieniem, stwierdziliśmy, że okres pookupacyjny na odcinku księgowości wykazywał cały szereg niedociągnięć, które z dniem 1 stycznia br. mają, a raczej muszą być usunięte. Do tych ujemnych stron księgowości zaliczyć wypadało nieujawnianie kontroli ilościowej towarów, jeżeli chodzi o dokonany obrót zakupu, czy też sprzedaży. Mieśliśmy co prawda i tego rodzaju przedsiębiorstwa, które uwzględniały ten konieczny warunek, — ilość ich jednak była znikoma.

Omawiana kontrola ilościowa dotyczy wyłącznie tych przedsiębiorstw, które prowadzą księgi handlowe, bowiem dla przedsiębiorstw prowadzących księgi uproszczone lub podatkowe po myśli rozporządzenia Ministra Skarbu z dn. 31. 10. 46 r. są przewidziane inne wzory ksiąg, które z uwagą na mniejszy zakres działalności przedsiębiorstwa i sto-

sunkowo wielką ilość drobnych artykułów sprzedaży zwalniają z tego obowiązku. Kwestia wyboru prowadzenia ksiąg handlowych, czy też uproszczonych w granicach określonych cytowanym wyżej rozporządzeniem jest zatem wielkiej wagi. Trzeba bowiem brać ten warunek pod uwagę, że z chwilą decydowania się na prowadzenie ksiąg handlowych, zamiast uproszczonych, — ciąży jednocześnie obowiązek prowadzenia kontroli ilościowej towarów.

W zakresie strony technicznego przeprowadzania kontroli posiadamy pewną swobodę, a mianowicie:

1. uwzględnianie wyłącznie ilości,
2. uwzględnianie ilości i wartości.

Ponadto przy drobnej sprzedaży różnorodnych towarów konsumentom kontrola może nie obejmować rozchodu, albo ograniczyć się do podania ogólnej ilości po stronie rozchodu. Ustęp 4 paragrafu 5 rozporządzenia daje możliwość uzyskania zwolnienia podatnika na jego prośbę od obowiązku prowadzenia kontroli ilościowej. Tego rodzaju upoważnienie posiadają dyrektorzy izb skarbowych, pod których adresem uzasadniona petycja może być przez podatnika wniesiona.

Pomijając na tym miejscu dalszą analizę tego zagadnienia z punktu widzenia fiskalnego, podkreślić nam wypada dodatnią stronę prowadzenia kontroli ilościowej dla klerownictwa przedsiębiorstwa oraz tych działów, które z wy-

kazanych liczb czerpać mogą potrzebny materiał na odcinku planowania i gospodarowania. I tak, wymieniając przykładowo, kontrola ilościowa pozwala na:

1. uzgodnienie wartości zakupu z kontem „Zakupu towarów” w księdze głównej, (fidejucyjnie sprzedaż — z kontem „Sprzedaży towarów”),
2. ustalenie ceny przeciętnej,
3. prowadzenie statystyki kształtowania się ceny na poszczególne towary,
4. stwierdzenie obrotu poszczególnych artykułów, — i w związku z tym stwierdzenie przyczyn zmniejszenia się obrotu danego towaru,
5. ułatwienie i udoskonalenie własnej kalkulacji,
6. ciągłość porównywania zapasu rzeczywistego i księgowego,
7. racjonalniejsze zorganizowanie i przeprowadzenie inwentury okresowej lub końcowej (za miniony rok gospodarczy).

Kontrolę ilościową można prowadzić w postaci ksiąg oprawnych, we formie kartotek albo też w nowoczesny sposób systemem księgowości przebitkowej, w której dzien-

nik obrotów towarowych daje nam jednocześnie ogólną sumę obrotów, zaś każde konto sumę obrotu danego towaru. Układ tabelaryczny księgi, czy też karty luźnej może być różny.

Przedsiębiorstwa większe stosują zazwyczaj własne wzory, dostosowane do indywidualnych warunków organizacyjnych i rodzaju przedsiębiorstwa, — inne posługują się wzorami spotykanymi w sprzedaży. Kilka różnorodnych tego rodzaju luźnych kart, jak i przebitkę tj. z posługiwaniem się dziennikiem obrotu wydała między innymi firma „Perfekta” w Poznaniu, które w zupełności odpowiadają dyktowanym warunkom.

Podając poniżej kilka odmian karty kontroli ilościowej, wypada zwrócić uwagę na konieczność prowadzenia tych zapisów prawidłowo tj. niewadliwie i rzetelnie. Wszelkiego rodzaju odchylenia spaczą zupełnie celowość takiej kontroli, jako materiału analitycznego dla przedsiębiorstwa, natomiast stwierdzenie zasadniczych błędów i uchybień przez organa kontrolne mogłyby spowodować odrzucenie ksiąg handlowych, jako nieprawidłowych.

Nazwa towaru						Cena zakupu sprzedaży				Konto	
Data	Nr dow.	Dostawca Odbiorca	Przychód	Rozchód	Stan	Data	Nr dow.	Dostawca Odbiorca	Przychód	Rozchód	Stan

Nazwa towaru								Konto		
Data	Nr dow.	Dostawca — Odbiorca	Cena jedn.	Suma ceny		Przychód	Rozchód	Stan	Strona	
				zakupu	sp. zed. zaż.					

Nazwa towaru								Konto	
Data	Nr dow.	Dostawca Odbiorca	Cena jedn.	Przychód		Rozchód		Stan	
				ilość	wartość	ilość	wartość	ilość	wartość

mgr M. Nowicki

Zakładanie nowych przedsiębiorstw w gałęziach przemysłu i komunikacji przyjętych na własność Państwa

Z dniem 28 listopada ub. r. weszło w życie rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 17 października 1946 r. o trybie udzielania koncesyj na zakładanie nowych przedsiębiorstw w gałęziach przemysłu i komunikacji przyjętych na własność Państwa (Dz. U. poz. 347). Według tego rozporządzenia koncesja jest wymagana do założenia nowych przedsiębiorstw wymienionych w art. 3 ust. 1 lit. i C ustawy z dnia 3 stycznia 1946 r. o przejęciu na własność Państwa podstawowych gałęzi gospodarki narodowej (Dz. U. poz. 17). Cytowana litera A obejmuje przedsiębiorstwa górnicze naftowe, energii elektrycznej, gazowe, wodociągowe, obejmujące więcej aniżeli teren jednej gminy, następnie huty żelaza i metali kolorowych, przedsiębiorstwa przemysłu zbrojeniowego, lotniczego oraz materiałów wybuchowych koksownie, cukrownie i rafinerie cukru, gorzelnie przemysłowe, destylarnie i rafinerie spirytusu oraz fabryki wódek, browary o zdolności produkcyjnej powyżej 15 tys. hl. rocznie, fabryk drożdży, młyny zbożowe o zdolności przemiałowej powyżej 15 ton na dobę, obliczonej na podstawie długości wałców lub powierzchni kamieni młyńskich, olejarnie o zdolności produkcyjnej powyżej 500 ton rocznie oraz wszel-

kie rafinerie tłuszczów jadalnych, chłodnie składowe, wielki i średni przemysł włókienniczy wreszcie przemysł poligraficzny i drukarnie. W odniesieniu do browarów, młynów, olejarni, przemysłu włókienniczego, wreszcie w odniesieniu do przemysłu poligraficznego i drukarni zastrzega omawiane rozporządzenie Rady Ministrów, że na założenie tych przedsiębiorstw o ile one nie osiągną zdolności produkcyjnej decydującej o upaństwowieniu już istniejących przedsiębiorstw tych gałęzi przemysłu nie jest wymagana koncesja. Należy zauważyć, że rozporządzenie wykonawcze do ustawy z 3. I. 1946 r. Dz. U. poz. 17 dotyczące przemysłu włókienniczego już się ukazało, natomiast do przemysłu poligraficznego i drukarni, jeszcze nie. Pierwsze z tych rozporządzeń ustala, drugie ma ustalić kryteria decydujące o upaństwowieniu tych przemysłów, jeżeli zatem chodzi o założenie nowego przedsiębiorstwa tych gałęzi, to o ile nie podlegałyby upaństwowieniu gdyby już istniały, to koncesja nie jest wymagana, o ile taki obowiązek koncesyjny nie będzie wprowadzony w przyszłości na innej podstawie prawnej.

Zagadnienie odpisów amortyzacyjnych

Niezbędną sprawą w prawidłowym ustalaniu zużycia urządzeń fabrycznych jest zaznajomienie się z teoretycznymi podstawami tego zagadnienia.

Przed wszystkim między wymaganiami bilansowymi, fiskalnymi oraz kalkulacyjnymi istnieją znaczne rozbieżności, które jednak w ogólnej rachunkowości fabrycznej muszą być w ten czy inny sposób uzgodnione.

Odpisy amortyzacyjne w kalkulacji kosztów własnych są niezależne zupełnie od odpisów bilansowych. Stanowią one pozycję kosztów, charakteryzującą z punktu widzenia gospodarki fabrycznej zużycie urządzeń, wszelkiego rodzaju posunięcia finansowe odzwieczniające się w bilansach przedsiębiorstwa jak: nadzwyczajne odpisy jednorazowe, przeszacowanie majątku, zaniechanie w danym roku odpisów itp. nie mają więc miejsca w kalkulacji kosztów.

Chcąc oprzeć kalkulacyjne odpisy na zdrowych podstawach należy przede wszystkim rozpatrzyć poszczególne składniki tego tzw. zużycia urządzeń, które ze względu na dłuższe okresy czasu wymagają stopniowego spisywania wartości.

Przed wszystkim mamy do czynienia z zużyciem wynikającym z użytkowania czyli pracy urządzeń. Wartość ich stopniowo maleje aż do momentu nieprzydatności do dalszej pracy, a więc jest to związane z tzw. malejącą wydajnością urządzeń. Szybkość z jaką ta wartość maleje zależy od obciążenia i tempa produkcyjnego.

Jest więc rzeczą zupełnie jasną, że każda jednostka produkcji w sensie kosztów pochłania część tych urządzeń, przy pomocy których jest wykonywana zarówno bezpośrednio jak pośrednio. Należy to rozumieć w ten sposób, że nie tylko wartość bezpośrednich urządzeń wytwórczych wchodzi tu w grę, ale również i uzbrojenie fabryczne, a więc budynki, urządzenia siły i światła, urządzenia bezpieczeństwa i higieny itd.

Dalej mamy do czynienia z normalnym zużyciem, które powstaje niezależnie od produkcji, a więc istnieje nawet wówczas, kiedy przedsiębiorstwo nie pracuje, jest nieczynne. Przyczyny tego zużycia mają swoje źródło w warunkach klimatycznych, fizycznych czy chemicznych, które powodują zniszczenia, zmiany materialne itd. Wskutek tego obniża się techniczno-gospodarcza wartość urządzeń. Bywają wypadki, kiedy ten rodzaj zużycia jest nawet większy aniżeli kiedy dane urządzenie pracuje.

Trzecim rodzajem zużycia są nadzwyczajne wypadki o charakterze katastrofalnym (ogień, powódź, zderzenia, wybuchy itp.). Skutkiem tego powstaje przeważnie zupełnie zniszczenie urządzenia.

O ile dwa pierwsze rodzaje zużycia zasadniczo są znane i przewidywane i odpowiednio do tego mogą być rachunkowo w kosztach własnych stale prowadzone w sposób właściwy, o tyle ten ostatni rodzaj zużycia może być tylko wówczas brany do przewidywań kalkulacyjnych, o ile możliwości tego rodzaju wypadków przewiduje się z dużą dozą pewności.

Te trzy rodzaje zużycia odnoszą się do technicznego stanu urządzeń fabrycznych natury wewnętrznej.

Prócz tego działają wpływy o charakterze niezależnym od przedsiębiorstwa, dzięki którym wartości tych urządzeń maleją. Będą tu w grę wchodzić: postęp techniczny, dzięki któremu pojawiają się nowe urządzenia lepsze i wydajniejsze, wynalazki i udoskonalenia zmieniające sposób produkcji, zastosowanie nowych materiałów trwalszych i wydajniejszych w nowych konstrukcjach, racjonalizacji procesów wytwórczych, zmieniające się warunki mody, wprowadzenie na rynek nowych wyrobów znacznie lepszych od dotychczas wytwarzanych i cały szereg innych zjawisk o charakterze postępu techniczno-ekonomicznego.

Są to zjawiska nie przewidywane, które nieraz gwałtownie skracają czas użytkowania danych urządzeń i pomimo, że urządzenia te znajdują się w stanie dobrym i w kosztach własnych w postaci odpisów były prowadzone według przyjętego planu, to jednak wartość ich spada do zera. Przed tym należy się zabezpieczyć w postaci tworzenia rezerw w sposób analogiczny, jak to ma miejsce przy zużyciu o charakterze katastrofalnym. Tu pamiętać należy, że przy wszelkich pracach noszących charakter pionierski, tego rodzaju potrzeby rezerw są konieczne.

W przeciwieństwie do tych tzw. materialnych źródeł istnieje jeszcze dwa rodzaje czysto gospodarczych przyczyn warunkujących przyspieszone tempo zużycia.

Jedną z nich to zmiana cen rynkowych. Na porządku dziennym spotykamy się z obniżką cen (w normalnych czasach uporządkowanego rynku) w porównaniu z którymi ceny nabycia w swoim czasie danych urządzeń są za wysokie. Tego rodzaju straty należy przewidywać i przed nimi się zabezpieczać.

Drugie źródło zużycia odnosi się do urządzeń fabrycznych nie materialnych, a stanowiących majątek przedsiębiorstwa, jak patenty, koncesje itp.

Są to prawa o określonym terminie użytkowania i ściśle związane z procesami wytwórczymi a tym samym i z urządzeniami do tych procesów przeznaczonymi. Ponieważ koszty tych praw są znane, to i amortyzacja ich musi zabezpieczyć przedsiębiorstwo od strat.

Powyższy przegląd wszystkich składników zużycia majątku przedsiębiorstwa uwiadcza w sposób zupełnie wyraźny dwie ich grupy. Jedną znaną i dającą się ująć dokładnie zarówno co do czasu jak wysokości pieniężnej i drugą nieznaną występującą nagle i nieoczekiwanie. Pierwszą z nich możemy przewidywać, a więc i planować tzn. prowadzić w kalkulacji kosztów według z góry ustalonego programu bez żadnych niespodzianek.

Z drugą grupą należy się liczyć jako ze zjawiskiem, które może każdej chwili zaistnieć, przed którym należy się zabezpieczyć w sposób, o którym w dalszym ciągu będziemy mówić.

inż. Jerzy Witowski.

Ubezpieczalnia Społeczna w Poznaniu

stwierdza, że niektóre Zakłady Pracy nie stosują się do przepisów Rozporządzenia Ministra Opieki Społecznej z dnia 28. 12. 1933 r. (Dz. U. R. P. Nr 103 poz. 818) o sposobie dokonywania zgłoszeń w zakresie ubezpieczeń społecznych, uiszczania składek i kontroli czynności pracodawców (§§ 19—28) oraz nie podają w przepisany terminie:

- zgłoszeń o podjęciu pracy przez pracownika,
- zmian zasłanych w zarobkach,
- zgłoszeń o wystąpieniu z pracy,
- wykazów wypłaconego wynagrodzenia zatrudnionym pracownikom ubezpieczonym.

W związku z powyższym Ubezpieczalnia Społeczna przypomina:

1. Wszystkie Zakłady Pracy winny dokonywać zgłoszeń o podjęciu pracy przez pracownika w terminie 7 dni dla miejscowych Zakładów Pracy i 10 dni dla zamiejscowych — na formularzach białych („zgłoszenie do ubezp.”).

2. wszystkie Zakłady Pracy, zatrudniające 4 pracowników i więcej winny składać wykazy stanu zatrudnienia w terminie do dnia 10-go każdego miesiąca za miesiąc ubiegły.
3. wszystkie Zakłady Pracy, zatrudniające mniej niż 4 pracowników a nie prowadzące wykazów stanu zatrudnienia obowiązane są do indywidualnego zgłaszania zmian w zarobkach w terminie do 10-tego każdego miesiąca za miesiąc ubiegły na formularzach zielonych („zmiana zarobku”) niezależnie od tego obowiązku, z uwagi na często zachodzące zmiany w wysokości tygodniowego wzgl. miesięcznego zarobku, — Zakłady Pracy powinny również w powyższym terminie składać — zestawienia wypłaconego wynagrodzenia za poszczególne okresy pracy.
4. wszystkie Zakłady winny dokonywać zgłoszeń o wystąpieniu z pracy pracowników w terminie 7 dni dla miejscowych Zakładów Pracy i 10 dni dla zamiej-

scowych na formularzach ciemnożółtych (wystąpienie z pracy").

Zakłady Pracy, prowadzące wykazy stanu zatrudnienia dokonują zgłoszenia o wystąpieniu z pracy przez wpisanie daty ostatniego dnia pracy pracownika w tychże wykazach.

Ubezpieczalnia Społeczna przypomina również, że niezłożenie w terminie wykazu stanu zatrudnienia wzgl. zestawienia wypłaconego wynagrodzenia powoduje — zgodnie z przepisem § 27 i 35 cyt. wyżej rozporządzenia — dokonanie wymiaru składek z urzędu, który z reguły zmusza Zakłady Pracy do składania wniosków o sprostowanie wymiaru, a poza tym do dodatkowych czynności, jak podwójnego księgowania itp.

Nadto zaznacza się, że tutaj Ubezpieczalnia Społeczna będzie zmuszona w przypadkach nieprzestrzegania przez Zakłady Pracy wyżej podanych obowiązków — stosować do nich, niezależnie od skutków podanych wyżej sankcje karne w formie grzywny przewidzianej art. 269 i 270 ustawy z dnia 28. 3. 1933 (Dz. U. R. P. Nr 51 poz. 396) o ubezpieczeniu społecznym.

Z uwagi na powtarzające się zapytania o podstawę obliczania składek za okresy, za które pracownik nie otrzymuje żadnego wynagrodzenia, — Ubezpieczalnia Społeczna wyjaśnia niniejszym:

1. Jeżeli pracownik fizyczny nie otrzymuje wynagrodzenia z powodu krótkotrwałej choroby lub niewykonywana pracy z innych przyczyn, a stosunek pracy nie został rozwiązany, — policza się składki ubezpieczeniowe od najniższej podstawy — wymiaru, która wynosi zł 24,— tygodniowo lub zł 100,— miesięcznie.

Składek ubezpieczeniowych nie policza się za okresy niezdolności do pracy, za które pracownik — ubezpieczony pobiera z Ubezpieczalni zasiłek chorobowy.

2. Jeżeli pracownik umysłowy rozpoczyna pracę w ciągu mies. a zajęcie trwa przynajmniej 14 dni w ciągu tego miesiąca kalendarzowego, — policza się składki emerytalne za pełny miesiąc składkowy, przy czym podstawą wymiaru jest pełne wynagrodzenie miesięczne, jakie otrzymałby, pracując cały miesiąc. Jeżeli pracownik umysłowy podejmuje pracę w drugiej połowie miesiąca (np. 19 dnia m-ca kalendarzowego) i nie przepracuje wymaganych 14 dni, — składki emerytalne policza się dopiero od 1-go dnia następnego miesiąca kalendarzowego.

Składki na fundusz chorobowy policza się w każdym przypadku (Pkt. 2) od rzeczywistego wynagrodzenia wypłaconego za przepracowany okres. Wszelkich potrzebnych informacji w zakresie wymiaru składek udziela Wydział Wymiaru Składek, którego biura mieszczą się w gmachu administracyjnym Ubezpieczalni Społecznej, przy ul. Dąbrowskiego 12 III ptr.

Ponadto, celem zaoszczędzenia czasu wpłacającym składki ubezpieczeniowe, Ubezpieczalnia Społeczna prosi Zakłady Pracy o korzystanie z bezgotówkowych przekazów i wpłat przez konta bankowe i Komunalne Kasy Oszczędności, co przyczyni się do uniknięcia niepotrzebnego natłoku w Kasie Głównej Ubezpieczalni.

Odlewy stalowe — walcówka w kęgach (na gwoździe).

Izba P.-H. dysponuje pewną ilością (5 ton) odlewów stalowych na 1-szy kwartał 1947 oraz spodziewa się uzyskać pewną ilość walcówki w kęgach na 2-gi kwartał 1947 dla przedsiębiorstw przemysłowych prywatnych naszego okręgu. Zapotrzebowanie na wymienione wytwory hutnicze z podaniem dokładnych specyfikacji należy złożyć natychmiast do Izby Przemysłowo-Handlowej w Poznaniu ul. Mickiewicza nr 31 (pok. 9).

BIURKA

Krzeseła gięte, Meble szkolne

Poznańska Centrala Mebli - L. KONIECZNY

Przedstawicielstwa fabryczne

POZNAŃ, ul. 27 Grudnia 5, tel. 39-71

Odbiorcom naszym składamy
szczerze życzenia

Pomyślnego

Nowego Roku

J. i S. Stempniewicz
Poznań

Biura i magazyny nasze są z powodu inwentury od 2-4 stycznia włącznie nieczynne.

DBAJ O ZĘBY!

VITAMIDONT

WITAMINOWA
PASTA DO ZĘBÓW

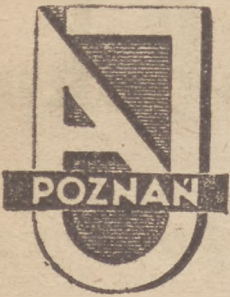
POZNAŃSKIE LABORATORIUM CHEMICZNE
POZNAŃ, WAŁY ZYGMUNTA AUGUSTA 10ª TEL. 49-69

Opł. pocztowa ulszczona ryczałtem

Adres dla zwrotu: Administracja „Tygodnika Gospodarczego” Księgarnia Wilak, Poznań Kantaka 10

Podwyżki kosztów nakładowych w ciągu 1946 r. zmuszają nas do podwyższenia prenumeraty „Tygodnika Gospodarczego” z dniem 1 stycznia 1947 r. na 150,— zł kwartalnie

Wszystkim naszym Dostawcom i Odbiorcom składamy życzenia

Dosiego Roku

Hurtownia Papieru Artykułów Piśmiennych i Poligraficznych

Aleksander Jakubowski

Poznań, Al. Marcinkowskiego 20 I ptr. Dom Pocztownca. Tel. 38-72 i 38-73

Oddział w Szczecinie, ul. Małkowskiego 26 wejście z ul. Bogusława. Tel. 548

Cena ogłoszeń: za 1 mm na stronie 4-tamowej zł 15,—

Ogłoszenia przyjmuje dla instytucji i przedsiębiorstw państwowych oraz firm pozostających pod zarządem państwowym „P. A. P.” Polska Agencja Prasowa. Poznań. Sew. Mielżyńskiego 8 — telefon 42-63.

Redakcja: Izba Przemysłowo-Handlowa
w Poznaniu, ulica Mickiewicza 31
Tel.: 78-82, 23-65, 23-66

Ogłoszenia przyjmuje „PAR” Polska Agencja Reklamy Fr. Krajna — Spadkobiercy
Poznań, ul. Fr. Ratajczaka 7 — Telefon 30-80 i oddz. Kraków, Rynek Gl. 46 —
Tel. 503-66 — Bydgoszcz, Al. 1 Maja 16
Tel. 17-66 — Toruń, ul. Mostowa 38.

Administracja: Księgarnia Wilak Po-
znań, ul. Kantaka 10 — Tel. 44-40
Konto P. K. O. — V-4085
Cena numeru 15,— zł, prenumerata
kwartalnie 150,— zł